

SZÉKELY-NÉP

A romániai magyarok iskoláztatása.

Az iskola a jövő magvetése. És a románok e létkérdésben értették a dürgést, mert nemzet-hódító hadvezetésükben a tanügyet egyik legfontosabb fegyverükké kovácsolták. A felekezeti iskolákkal szemben folytattott, kiméletlen irtóhadjáratuk mellett különösen a Székelyföldön teméntelen állami óvodát és népiskolát létesítettek, melyeknek művelődési — katonaszámba vett személyzetét fölemelt zsolddal jutalmazták.

De míg az óvodákban az ártatlan magyar csöppségek lelkébe észrevétlenül és tervszerűen lopták be a román nyelvet és puffogó, nemzeti szólamaikat, addig a népiskolákban a hadászatnak egészen más mesterkedését alkalmazták.

Mert nem elég, hogy a székely vidékre vegytiszta, sült románokat rendeltek ki, akik egy vakhangot sem tudván magyarul, román nyelvismeret-közlésük eleven halálra volt ítélve, de még akik ismerték is nyelvünket, oktatás helyett szakadatlan doina-énekeléssel, román táncitanítással, sőt kertgyomlaltatással és háztartási dolgokkal ölték az időt. Ily módon sikereses érték el céljukat, hogy a magyar gyermekek tökéletes tudatlansággal kerültek ki kezök alól és a középiskolában a kezdet kezdetén kellett hozzálátni a mulasztottak pótlásához.

A másik állami hivatása volt a román népoktatásnak, hogy a kis székelyek anyanyelvét kiméletlenül üldözzék. Evégre nem érték be a magyar beszéd egyszerű tilalmazásával, hanem a rendelet megszegőire súlyos büntetéseket szabtak. E téren a leg-hajmeresztőbb és felháborítóbb gyakorlatot követte Nicolae Niculescu dálnoki állami igazgató-tanító, ki ha meghallotta, hogy valamelyik székely apróság társával magyarul társalgott, reá rivallt: „Tátsd ki szádát!” — és a szerencsétlen ártatlan szájába beleköpött.

Sajnos, ez undok hadviselésben a színrománokat még felülmulta néhány, fajaruló magyar tanító, kik a magas fizetés kedvéért kimondhatatlanul sok keserűséget halmoztak fel a székely szülők lelkében, kiket nemcsak magas büntetésekkel kényszerítették, hogy gyermekeiket az állami elemibe adják, de ezen kívül gyermekeiken keresztül a legkínosabb kálváriajárással sújtották magyar voltukért.

Az ilyen pribékek — természetesen — elsőők voltak, kik a magyar uralom hajnalhasadására kereket oldtak.

Visszaadják az elrekvirált tárgyakat és állatokat.

A román vezérkar egy közleménye szerint, mindazokat a vagyontárgyakat, amelyeket a román csapatok elrekviráltak a Magyarországnak visszaadott területek lakosságától, szeptember 25-iki kezdettel a magyar—román vegyes-bizottság visszaszolgáltatja tulajdonosaiknak.

Bárdossy és Sztójay: az új titkos tanácsosok.

A kormányzó ur valóságos belső titkos tanácsosi címmel tüntette ki Bárdossy László bukaresti magyar követet és Sztójay Döme berlini magyar követet. A magas kitüntetést mindketten Erdély visszacsatolásáért kifejtett fáradhatatlan munkásságukért kaptak. Részünkről is a legmélyebb hála kíséri további működésük során.

A vasgárdisták köszönetet mondtak Csiktapolca lakósnak.

Hirt adunk annak idején, hogy a magyar honvédség bevonulása előtti éjszaka a román kormány rendelkezésére kiásták és elszállították a Csiktapolcán eltemetett vasgárdisták holttesteit. Az exhumálás részletei most érkeztek ide. Eszerint azon az emlékeztető éjszakán tehergépkocsik álltak még a faluban, melyek 48 zöldrefestett koporsót hoztak. A kiasást — szakértők felügyelete mellett, — vasgárdisták és kato-

nák végezték. A földművesiskolai gyűjtőtábor 43 áldozatának földi maradványait aztán koporsókba helyezték, a bizottság tagjai pedig beszédet intöztek Tapolca község lakósaiból összegyűlt alkalmi közönséghez. Megköszöntek azt a lovagias érzést, mellyel a magyar lakosság megtisztelte a kivégzett gárdisták sírjait. Azután a koporsókat tehergépkocsikra rakták, amivel ez a szemünk előtt lejátszódó szörnyű vérontás számunkra befejezést nyert.

Az anyaország városai üdvözik a visszatért Sepsiszentgyörgyöt.

A polgármesteri hivatalhoz nap-nap után érkeznek a megnagyobbodott haza városából az üdvözlések a 22 éves rabságból történt felszabadulásunk alkalmából.

Álljon itt elsőnek Kassa szab. kir. város csodaszép kiállítású üdvözlő oklevelének szövege:

„Kassa Sz. Kir. Város Törvényhatósági bizottsága: Testvéri szeretettel és örömteli boldogsággal köszönti

Sepsiszentgyörgy városát, annak minden rendű és rangú polgárát a hosszú és keserves megszállás után a magyar Szent Koronához történt hazatérése alkalmából. A trianoni ármánykodással hasonló sorsra ítélt és hasonló megpróbáltatásokon átesett városunk átérzve a hazáját vesztett, de a Gondviselés igazságos rendelkezése folytán hazatért északmagyarországi, északerdélyi és székely testvéreinknek a kemény elnyomatás keserves esztendeiben átélte tengernyi szenvedését, — köszönettel adózik a hazatért város hű fiainak a nehéz rabságban a magyar haza iránt tanúsított rendíthetetlen és törhetetlen hűségéért. Szeretettel várja a magyar városok sorába, hinni az örök magyar igazságban, remélni a magyarság szebb holnapjában és tovább küzdeni minden magyarok vágyáért: a Szentistváni Magyarországot feláldozásáért!

Kassa, 1940 augusztus hó.

Dr. Pohl Sándor sk. polgármester.

Megérkezett Kiskunhalas pest-megyei városüdvözlője, mely a következőképpen szól:

„Sepsiszentgyörgy Nagyságos Polgármesterének!

Kiskunhalas m. város, a délen még meglévő trianoni határ közelében élő népe boldog örömmel köszönti a felszabadult várost és rajta keresztül az összes magyar testvéreinket és velük békésen együtt élni akaró népeket.

Hálásan köszönjük magyar testvéreink hűségét és minden poklonát a magyar állameszme melletti kitartását, amely hosszú szenvedés után mégis diadalt aratott.

Isten áldása kísérelje továbbra is a város hű népét. Az anyaország kebelén nőjön és hatalmasodjék tovább, mint a boldog Magyarország örökre visszatért virágzó városa.

Kiskunhalas, 1940. évi szeptember hó 7-én.

Hazafias üdvözléssel:
Olvashatatlan polgármester.

Az első bécsi döntéssel a magyar hazába visszatért Rozsnyó város a felszabadulásunk napján a következő táviratot küldte:

„Rozsnyó megyei város nevében magyar szeretettel köszöntöm a város közönségét a rabságból való felszabadulás alkalmából. Michalovits polgármester.”

APRÓHIRDETÉSEK.

„HUTTERA rádiót, varrógépet, írógépet és kerékpárokat szakszerűen javít.”

Magyarósi-rémuralom Fotonon.

Magyarósi Károly, ki a román uralom alatt arról volt hírhedt, hogy harácsolásai kedvéért nem lehetett olyan kormány, melynek csatlósául ne szegődött volna és aki e farkcsóválásaival vezető szerephez jutva, faluját, mint előcsahos, milliós károsodással járó pörökbe rántotta bele és eként kilenc fau székely lakosságát tönkre tenni igyekezett, mint ujveretű hazafi, megint jogerőre emelkedett.

Mint maga felé hajló kezű szent, legsúlyosabb, vagyoni jogi bűnözései közben gyakran hágtatta a büntető törvénykönyv rendelkezéseit, de okiratokkal és tanukkal alátámasztottan setét ügyeiért hasztalan jelentették fel ismételtelen az ügyészséghez, mert a románoknak értékes fajarulásaival mindig ki tudta vinni, hogy a megyei katonai megyefőnökök érdekében személyesen kilincseltek végig az ítélkező bíróság minden egyes tagját, kik a rájuk nehezedő hatalom parancsszavára Magyarósit minden esetben futni hagyták a kutyaszoritóból. Az indok mindig az volt, hogy a nevezett fotosi bíró a magyar magán- és közvagyonnak a románok kezére való átjászásában rendkívül hasznos szolgálatokat tett.

Magyarósi magyarellenes üzemre jellemző, hogy még a felszabadulást közvetlenül megelőző időkben is a vele cimboráló hatóságok fotosi bajtársuk segítségére álltak abban, hogy a sötét praktikáira fényt derítő iratokat felsőbb rendeltre való hivatkozással a románok elszállították.

Az idők változtára agyafurt szélhámoskodásával sietett áfésíteni magát a magyar nemzeti színekre és ez urszínváltozásnak a kalózkodásból került vágyonból bőven telő alkoholozással néhány, hangicsáló, lézengő ritter utján alapot teremtett s most azzal veri a mellét, hogy „megmutatom, ki az ur, mert én ma is azt csinálom, amit akarok!”

E köpenyforgatásnak kezére járt az a tény, hogy FOTOSRA olyan egyén került munkatársául, kivel Magyarósi most együtt tivornyázva, ismét veszélyezteti a fau békéjét és az új idők szeplőtlen tisztaságát.

Felhívjuk a hatóságok figyelmét ez okmányokkal igazolható, káros állapot orvoslására.

— Imrédy — Sepsiszentgyörgyön. Bizonyára kevesen tudják olvasóink közül, hogy a honvédcsapatok közt huszárcapitányi egyenruhában ott volt vitéz Imrédy Béla Magyarország volt miniszterelnöke is. Vitéz Imrédi, aki elragadtatással nyilatkozott Háromszék megye lelkes hazafiaságáról, miután résztvett a kávéházban tartott banketten és hosszasan elbeszélgetett báró Szentkereszty Bélával a Székelyföld legsürgősebben megoldásra váró kérdéseiről. Mintegy három órást itt tartózkodás után gépkocsival elhagyta városunkat.

Körséta a pletykafronton.

Borzalmas és ellenőrizhetetlen hírek szüretje.

Brassói menekülteket keressünk... Már napok óta beszélnek, hogy brassói menekültek ezt, meg amazt beszélnek. Mondják, hogy a magyarokkal brutálisan bántak a vasgárdisták...

Mondják...? Kicsoda? Egy ilyen menekülttel szeretnék beszélni. Ugy be vagyunk ide zárva Háromszéken, mintha egy egérfogóban élnénk. Különösen a telefon hiányzik kimondhatatlanul. Nincs lehetőség ellenőrizni a rémhíreket, márpedig — tudjuk — az emberek sokat beszélnek.

Végigrohanunk az utcán és a szó teljes értelmében hajszoljuk a brassói menekülteket. Vadidegeneket és ismerősöket ragadunk meg és ezt a kérdést szögezzük nekik:

— Láttál brassói menekültet...?

Rendesen mindenki látott. Ma, tegnap, tegnapelőtt. Ez azt mondta, ez ilyen híreket hozott.

Nincs más mód, mint másodkézből érdeklődni, aztán a nem-megfelelőt kirostálni.

Bujor, Roşu, Bidu meghaltak?

Egyik hirhordozó állítása szerint Bujor, volt rendőrségi igazgató holttestét megtalálták Adoboly mellett egy erdőben. A vasgárdisták végezték vele. Ugyanígy végezték, a hírek szerint, Bidu volt prefektussal, valamint Biris detektívfelügyelővel. A lehetetlenséggel határosok Roşu dr., volt itteni ügyvéd megöléséről szóló hírek. Roşu, aki a honvédség bevonulása előtt a szélhámos Damian üldözésére indult, puska harcban vesztette életét. Roşu, tudvalevőleg, vasgárdista volt és

nem nézhetette Damian garázdálkodását, aki kifosztotta többek közt Ilyefalva község pénztárát is. Mások szerint a Roşuval folytatott harcban Damian maradt a vesztes. Az ismert kalózevért több társával együtt lelőtték a vasgárdisták.

Hogy csinálna egy amerikai riporter.

De ki tudna eligazodni mindezekben? Tanácstalanul állunk az utca sarkán s különböző lehetőségeket fontolgatunk. Hogy csinálna ilyenkor egy amerikai riporter? Bizonyára repülőgépre ülne és az éj homályában leszálna a Czenk tetején. A hegy lábánál fényképezőgéppel és golyószóróval felszerelt páncélos gépkocsi várna... A jóléget munká után pedig, mellyel egy millióról három millióra emelné lapja példányszámát, venné a burkakirály leányát, aki rendszerint nem tud ellenállni egy ilyen vakmerő fiatalembernek. Sajnos, ide Amerika nagyon messze van. Kiadónk pedig igen zord ur, akinek nincs is itthon most saját páncélos repülőgépe...

Terror, terror mindenfelé.

Egy csoport férfi áll a kávéház előtt. Izgatottan tárgyalják a brassói eseményeket. Végre! Valamelyikük bizonyára menekült. Kár. Csak a sarki droguista... Hetek óta nem volt Brassóban, de valaki azt mondta... — Azt mondta, hogy Brassó utcáin alig jár ember. Olyan terror van, amire fogható csak a francia forra-

dalom legsötétebb napjaiban volt. A magyarokkal irtózatossá kegyetlenek. A zsidók? Képzeld el...

Valaki úgy értesült, hogy Szabó Bényt megverték, a Székely Társaság helyiségét összerombolták, a Brassói Lapok gépeit összetörték, Szebeni vendéglőst saját háza homlokzatára akasztották fel... Borzalom még végighallgatni is. De ezzel nincs vége. Hessheimerre rálöttek és meghalt. Egyesek szerint nem halt meg a szász nagykereskedő, csak súlyosan megsebesült. Viszont Seewald nagyiparos fiát felfalnak állították és úgy végezték ki, mint egy közönséges gonosztevőt...

Fosztogatnak.

A kocsmákat járom végig. Gondolom, itt csak akad végre egy hiteles menekült. Sajnos, ezuttal sincs szerencsém. Ujra csak másodkézből vagyok kénytelen híreket fogadni el. Az egyik kocsmáros ma reggel beszélt egy menekülttel s szívesen átadja nekem a hallottakat.

— Az üzleteket jóformán nem nyitják ki egész nap... A kereskedők lehuzott redőnyök mögött ülnek. A magyar, szász és zsidó, sőt egyes román kereskedők kirakatüvegeit bezúzták, anélkül, hogy ezzel a ténykedéssel megelégednének. Ribolnak is. Ezt elhiszük, mert igen tehetségesek ebben az irányban.

Őrnagy a közlegényi egyenruhában.

Kiseb, nagyobb fegyveres vasgárdistacsoportok járják folytonosan az utcákat és ész nélkül lö-

völdöznek. Nincs tekintély, hanem csak erőszak. Ezt is elhiszük. Georgescu alezredest, volt itteni prefektust, katonai rangja dacára Damian leterrorizálta a honvédsapatok bevonulása előtt néhány nappal. Revolyert fogott rá és kijelentette, hogy: „Most mi vagyunk az urak!” Hogy a hivatalos közegek részéről is milyen félelem nyilvánult meg a gárdistákkal szemben, arra talán elég megemlítenünk Lázár csendőrnagy esetét. Az őrnagy, amikor meghallotta, hogy gárdisták tanúznak a városban, egy közcsendőr egyenruhájába bujt és így akart menekülni. Ellenőrizhetetlen hírek szerint most őt is lelőtték.

Véges eszközeinkkel mára csak ennyi rémhirrel tudunk szolgálni. Távoll áll tőlünk az is, hogy teljesen hitelt adjunk ezeknek, de ugyanakkor igen nagy hajlandóság van bennünk, hogy legalább részben magunkéivá tegyük. Tulságosan ismerjük azt a fékevesztett bandát, mely most puskatüzzel szerez magának „igazságot”. Attól a társaságtól, mely uralkodója menekülő apjának vonatjára képes sortűzet adni, nem várhat irgalmat az ottani részeken rekedt magyarság. Könnyes, aggódó tekintetünket a vadállatok bömbölésétől hangos román dzsungel felé fordítjuk, ahol annyi testvérünk folytatja kálváriáját.

Szeretnők, ha mindebből semmi sem lenne igaz, de azt is tudjuk, hogy nem zörög a haraszt, ha a szél nem fujja. (—)

A magyar zsidótörvény rövid áttekintése.

2-ik közlemény.

A törvény 2. §-a úgy intézkedik, hogy amennyiben a jelen törvény másképp nem rendelkezik, rendelkezéseit nem lehet alkalmazni:

1. olyan tűzharcosra, (1938: IV. c. 1. §.) vagy az 1914. évi háborúban hadifogságot szenvedettre, aki a sebesülési érem viselésére jogosult és az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért legalább egy ízben kitüntetésben részesült.

2. arra, akit az 1914—1918. évi háborúban ezüst vagy arany vitézségi éremmel tüntettek ki, vagy aki az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért más kitüntetésben legalább kétféleképpen részesült, valamint arra, akinek atyját az 1914—1918. évi háborúban arany vagy legalább kétféleképpen nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

3. arra, akit az 1914—1918. évi háborúban a kardokkal ékesített III. osztályú veszkorona renddel tüntettek ki, vagy aki ennél magasabb és ugyancsak a kardokkal ékesített kitüntetésben részesült, valamint ennek gyermekeire.

4. arra aki a jelen törvény hatálybalépésekor legalább 50%-ban hadirokkant, továbbá annak feleségére és gyermekeire, aki a jelen törvény hatálybalépésekor hetvenöt, vagy száz százalékban hadirokkant.

5. arra, aki az 1914—1918. évi háborúban hősi halált halt személy özvegye vagy gyermeke.

6. arra, aki az 1918. és 1919. évi forradalmak idején az ezek

ellen irányuló nemzeti mozgalmakban résztvevett, ha ezzel életét kockáztatta, vagy e miatt szabadságvesztést szenvedett, valamint ennek feleségére és gyermekeire, ugyszintén annak özvegyére és gyermekeire, aki az ilyen tevékenysége miatt életét vesztette.

7. a belső titkos tanácsosokra, a magy. kir. titkos tanácsosokra, továbbá arra, aki a jelen törvény hatálybalépésekor valamelyik tudományegyetem, vagy a József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem tényleges, vagy nyugdíjas rendes tanára.

(Folytatása következik.)

H I R E K.

— **Teleki Pál gr. miniszterelnök székelyföldi körútja.** A visszakapcsolt erdélyi részek bejárását és tanulmányozását gr. Teleki Pál miniszterelnök folytatja. Most kezdődő látogatása a Székelyföldnek szóló útjára elkísérik Pataky Tibor államtitkár, valamint vitéz Náray Lajos vezérkari ezredes. A kormányfő körútja 3—4 napig tart és utazása során fölkeresi városunkat is.

— **Ribbentrop német külügyminiszter római látogatása.** Bár a hivatalos jelentések szerint Ribbentrop külügyér római útja során csak Ciano gróf legutóbbi berlini látogatását adja vissza, a római sajtó egyhangú megállapítása szerint a Ribbentrop—Ciano megbeszélés Európa jövőjéről elhatározó lesz és az új rend a német-olasz bajtársiság jegyében alakul ki.

— **Felállították a Magy. Kir. Külkereskedelmi Hivatal sepsiszentgyörgyi kirendeltségét.** A Külkereskedelmi Hivatal, mely az export-import ügyek irányításával foglalkozik, városunkban leállította Kirendeltségét. A Kirendeltség erdélyi központja Kolozsvárott van, melynek vezetője dr. Szabó Jilek Jenő igazgató. A Külkereskedelmi Hivatal a visszavert Erdély minden megyei székhelyén megszervezte Kirendeltségét és a Kirendeltség vezetői minden export és import kérdésben gyors és azonnali felvilágosítással szolgálnak az érdeklődőknek. A sepsiszentgyörgyi Kirendeltséget dr. Petőházi Sándor külkereskedelmi hivatali előadó vezeti. A Kirendeltség irodája Jókai-u. 4 sz. alatt van, a volt Mezőgazdasági Kamara székházában.

— **A román ércpénzek becserélése.** A pénzbevértással kapcsolatban az a hír kelt szárnyra, hogy a román ércpénzek (1-, 2-, 5-, 10-, 50-, 100- és 250 leies ermek) becserelésének is folyó szeptember hó 30 a határideje. Ez az igazolom azonban felesleges, mert a felsorolt pénznemek továbbra is forgalomban maradnak és kicserélésük időpontját a később kiadandó rendelet fogja szabályozni.

— **A modern román hadsereg.** Egy bukaresti jelentés szerint, Antonescu tábornok államvezető elrendelte a román hadseregnek modern alapokra való átszervezését. Hogy vagyunk mi már lakva ezzel, Uristen!

— **A Temesvári Segélyező Egyesület sepsiszentgyörgyi fiókra** értesíti tagjait, hogy a vármegyei katonai parancsnokság engedélye alapján működését változatlanul folytatja. Felkéri a tagokat, hogy rendszeres havi díjfizetéseiket az eddigi megbízottak kezéhez fizessék tovább. *Az Egyesület nagyváradi nagyértékű bérháza a magyar területen működő fiókok tulajdonában maradt.*

— **Az Anglia ellen folyó háború döntő ütközete** már hetek óta tart és szakadatlan repülőtmadások során a németek már 2100 angol repülőgépet semmisítették meg, miknek pótlása a motorgyárak elpusztítása miatt lehetetlenné vált. Olasz lapok szerint Anglia összeomlása elkerülhetetlenül küszöbön áll és ezzel a Földközi-tenger, Európa és a világgyarmatok újrendezésének kérdése esedékessé vált.

— **A sepsiszentgyörgyi Ref. Székely Mikó kollegium főgimnáziumának és leánygimnáziumának** igazgatósága felkéri mindazokat, akik középiskolai tanulmányaikat a kollegium valamelyik tagozatában óhajtják folytatni s még nem iratkoztak be, hogy beírás végett haladéktalanul jelentkezzenek illetékes igazgatói irodában. Ez a felhívás nem vonatkozik azokra, akik már jelentkeztek, de beírásuk még nem volt eszközölhető.

Felelős szerkesztő:

RÁKOSI JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
SEPSISZENTGYÖRGY.
Kossuth Lajos tér 4.